

Doc. 75/37

Nota over staande-warnetten

G. VANDEN BROUCKE

Inleiding.

Sedert geruime tijd is er in de Belgische visserijmiddens belangstelling ontstaan voor de visserij met staande-warnetten.

Vanuit dit oogpunt werden in het buitenland contacten gelegd en werd een studiereis ondernomen om het vistuig en de visserijtechniek te bestuderen. In de Waddenzee werden enkele proefreizen uitgevoerd op tong en gul.

In onderhavige nota worden achtereenvolgens de voor- en de nadelen van deze visserijmethode, de netten en hun optuiging en de visserijtechniek weergegeven.

§ 1.- Voornaamste voor- en nadelen.

De bijzondere voordelen van de visserij met staande-warnetten zijn de volgende :

- Visgronden kunnen bevestigd worden die met sleepnetten niet te bevissen zijn
bv. : voor gul en kabeljauw kan rond de wrakken worden gevist en op tong kan in de stenen en in scherpe grond worden gevist.
- Bescherming van de stock : alleen grote individuen worden gevangen en kuitzieke tong wordt niet gevangen.
- Besparing van brandstof : eens de netten zijn weggeschoten, wordt het anker gevierd en de motor stilgelegd.
- Kwaliteit : de vis wordt niet beschadigd door het slepen of door bijvangst.
- De bemanning heeft geen zwaar werk en heeft praktisch normale slaapuren tijdens de tongvisserij.

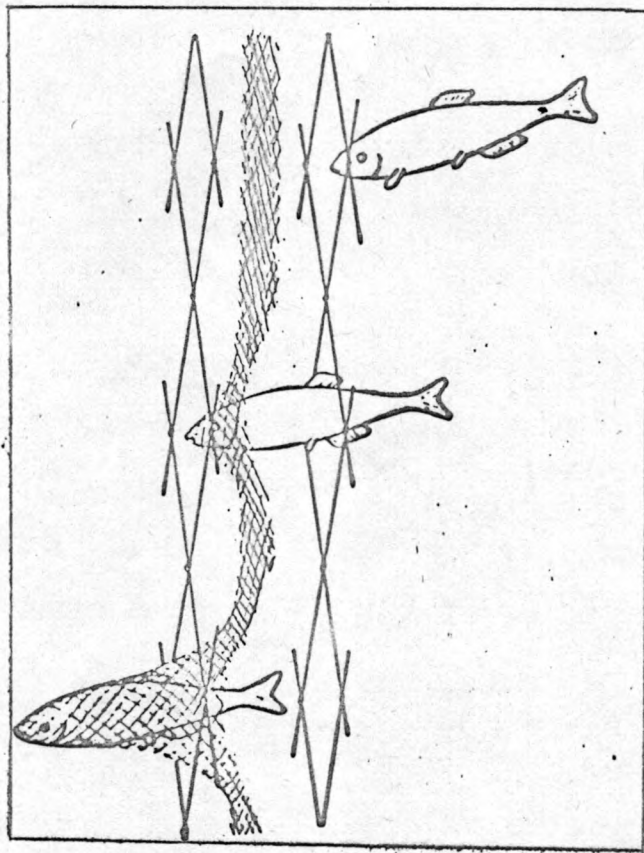
- Een vlotte omschakeling naar andere vismethoden is mogelijk.
- Er is een relatief lage investering wat betreft net en optuiging.

Als nadelen kunnen worden opgesomd :

- De gebruikte boeien hebben geen licht of radarreflectoren ; dit vormt een bijzonder nadeel in het najaar en bij mistig weder.
- Het vaartuig mag niet te groot zijn, daar vlot moet worden gemanoeuvreed.
- Deze visserij vereist een juiste plaatsbepaling van visgronden en wrakken ; een decca-installatie is dan ook noodzakelijk.
- Er kan slechts gevist worden tot windkracht 5 à 6 Beaufort : het manoeuvreren met het vaartuig wordt belemmerd en tijdens het binnenhalen kan het net scheuren door het slingeren van het vaartuig.
- De wrakken moeten niet alleen gekend zijn t.a.v. de plaatsbepaling, maar ook de oriëntatie moet zoveel mogelijk worden omschreven. Daarom is het aanbevolen een sonar te installeren. Deze sonar kan de onnauwkeurigheid van de decca (nachteffect en kusteffect) ondervangen.
- De vangmatigheid vermindert bij te grote stroming (afhankelijk van de plaats, stroomtij , kranktij).
- Het opschieten en controleren van de netten om terug visklaar te komen vergt enige tijd en werk.

§ 2.- Netten en optuiging.

De meest klassieke netten zijn enkelvoudige netten (single-walled) of triple-netten (drie netten na elkaar aangeslagen aan een zelfde boven- en onderpees)(zie figuur 1).

Figuur 1.

Het Deense systeem, gebruikt op tong en gul is een enkelvoudig net, geconstrueerd uit zeer licht, doch sterk garen.

De voornaamste karakteristieken van het tongnet zijn :

- lengte bovenpees : 60 m
- hoogte : 60 cm
- maaswijdte : 11 cm
- 2000 mazen breed en 10,5 mazen diep
- aangeslagen aan - bovenpees 5 mazen op 15 cm
 - onderpees 5 mazen op 16 cm

De voornaamste karakteristieken van het gullennet zijn :

- lengte bovenpees : 60 m
- hoogte : 4 m
- maaswijdte : 19 cm
- 1.000 mazen breed en 19,5 mazen diep
- aangeslagen aan - bovenpees 4 mazen per 25 cm
 - onderpees 4 mazen per 36 cm

Met betrekking tot de optuiging van het tong- en gullennet zijn vooral de wijze van bevolting en belasting van groot belang.

Het tongnet en het gullennet hebben een dubbele bovenpees (2 x 4 mm) waartussen ovale vlottertjes zijn vastgemaakt. Deze wijze van bevestiging, geïllustreerd in foto 1, verhindert dat de vlotters haperen in het netgaren. Het aantal vlotters is honderd per net of 1 per 60 cm.

Als belasting van de onderpees wordt bij het tongnet soepel loodkoord genomen. Deze loodkoord volgt de oneffenheden van de bodem, zodat de tong niet onder het net kan ontsnappen.

De belasting bij het gullennet is een stel ringen die aan de onderpees zijn bevestigd (zie foto 2). Deze ringen beletten het haperen en scheuren van de gullennetten aan koralen en steen rond de wrakken.

§ 3.- Visserijtechniek.

De voornaamste fasen in deze visserijmethode zijn het opschieten van de netten op de houten vorken (zie foto 3), het klaar maken van de netten op de wegschiettafel (zie foto 4) en de verankering (zie foto 5).

Voor tong worden 40 à 60 netten aan elkaar verbonden, weggeschoten. Het vaartuig vaart in tij en vanaf de tafel op het achterdek worden de netten na elkaar van de houten vorken gevierd.

Na het overboord plaatsens van een kleine boei met twee ankers worden twee à drie netten weggeschoten, waarna terug een verankering, dan terug twee à drie netten, een verankering enz., tot al de netten zijn uitgezet. Aan het laatste net wordt terug een boei met verankering bevestigd. Indien het aantal netten te hoog oploopt (bv. 60 x 60 m = 3,6 km), wordt tussenin nog een paar boeien geplaatst. Het aantal ankers dat gebruikt wordt, hangt af van de stroming ; naargelang de stroming moeten dan ook meer of min ankers worden ingelast.

Voor de gullennetten is de techniek van uitzetten juist dezelfde mits rekening moet worden gehouden met de ligging van de wrakken t.o.v. de stroming. Het aantal netten die aan elkaar verbonden worden uitgezet, beperkt zich hier tot 2 à 4, al naargelang de grootte van het wrak.

Bij het binnenzetten van de netten wordt met een dreghaak de eerste boei (afhankelijk van de tij) binnenboord gezet (zie foto 6). Vervolgens wordt via een met gummi beklede rol, die hydraulisch of electrisch wordt aangedreven, het net binnengewonden (zie foto's 7 en 8). Tijdens het binnenwinden van het net moeten telkens de ankers van de netten worden losgemaakt.